

Literatura

- Franklová H. (v tisku): Rozšíření druhů rodu *Dicranum* v Československu - 1. část. - Čas. Nár. Muz., Praha, 158(1989).
 Franklová H. (v tisku): Rozšíření druhů rodu *Dicranum* v Československu - 2. část. - Čas. Nár. Muz., Praha, 159(1990).

POZNÁMKA K VÝSKYTU MECHU *PLAGIOTHECIUM NECKEROIDEUM* V ČESKOSLOVENSKU

Zdeněk S o l d á n

Druh *Plagiothecium neckeroideum* B.S.G. je (sensu Düll 1985) alpinsko-subalpinským druhem vyskytujícím se v Evropě (revidované sběry z Rakouska, Německa, Švýcarska, nerevidované údaje dále z Itálie, Rumunska, Ukrajiny a problematický údaj z Polska) a téměř celé Asje. Ve zmíněné práci je mezi zeměmi s revidovaným dokladem tohoto druhu též Československo. Tento údaj je ale s největší pravděpodobností mylný. Vznikl asi na základě sběrů, které provedl německý bryolog Fritze Koppe na šumavském Roklanu a Třístoličnicku (?). Podle písemného sdělení Z.Pilouse jsou v jeho soukromém herbáři Koppeovy položky ze Šumavy, ze kterých ovšem není možno určit, zda se jedná o českou či bavorskou stranu šumavského hřebene. Z.Pilous mě také upozornil na práci Dülla (Düll 1977), kde autor publikoval k výskytu tohoto druhu v Německu následující: "Bayer. Wald: Kl. Rachel und Hohenstein, ab 1300 m; ?Alpen.". Pokud je tento údaj pravdivý (založený pravděpodobně na nálezech F.Koppe; nepodařilo se mi ale zjistit, kde tento bryolog publikoval svoje nálezy ze Šumavy), jde zcela jasně o území v Bavorsku. Vrcholy Malého Roklanu (Kleiner Rachel - 1399 m) a Velkého Roklanu (Grosser Rachel - 1453 m) leží vzdušnou čarou přibližně 1,8 km, respektive 1,3 km od našich hranic na území SRN. Otázkou je lokalizace dalšího nálezu na "Hohenstein". Především s ohledem na uvedenou nadmořskou výšku se domnívám, že jde o vlastní vrchol Třístoličnicku (Dreisesselberg) označený na všech mně dostupných mapách jako Hochstein - 1332 m. Tato kóta je rovněž na území SRN, vzdušnou čarou asi 400 m od státní hranice.

Přehlížen zřejmě zůstává Krajínův publikovaný údaj druhu *Plagiothecium neckeroideum* ve snímku asociace *Trisetetum fuscii* z Mlynické doliny ve Vysokých Tatrách (Krajina 1933, p. 934-935): "Tal am unteren Kozie Pleso, 1955 m, 16.VIII.1931; Am Ufer eines Bächleins am unteren Kozie Pleso, 1960 m, 16.VIII.1931". Dokladová položka je však v Krajínově dokladovém herbáři k této práci (PRC) pouze jedna, opatřena následující schedou: "? *Plagiothecium neckeroideum* Br.eur. (ster.), Habitat: Vysoké Tatry, in valle Mlynica apud lacus Kozie plesa in Deschampsieto caespitosae solo granitico, 1955 m s.m., 16.VIII.1931, Asoc. 67, leg. Dr. V.Krajina, det. Vlad. Krajina". Tento doklad však byl dle revizního štítku z r. 1946 správně přeurčen J.Jedličkou jako druh *Hypnum pratense*.

Závěrem lze proto jen konstatovat, že druh *Plagiothecium neckeroideum* dosud nebyl na území ČSFR pravděpodobně sbírán, jeho výskyt je ale s ohledem na nálezy v těsném sousedství státní hranice možno předpokládat (zvláště na Šumavě). Pro úplnost uvádím, že jde o statný druh lesklece, habituelně připomínající některé druhy rodu *Neckera*. Rostlinky jsou 1,5-3 cm dlouhé a 4-5 mm široké, sytě zelené, lístky jsou silně vlnité, 2-5 mm dlouhé, vejčité kopinaté, ostře zašpičatělé, často bývají naleznán s množstvím flagel v paždí lístků (cf. Frahm & Frey 1987).

Literatura

- Düll R. (1977): Die Verbreitung der deutschen Laubmoose (Bryopsida). - Bot. Jahrb. Syst. 98: 490-548.
- Düll R. (1985): Distribution of the European and Macaronesian mosses (Bryophytina). Part II. - Bryol. Beitr., Rheurdt, 5: 110-232.
- Frahm J.-P. & Frey W. (1987): Moosflora. - 525 p., 2. ed., Stuttgart.
- Krajina V. (1933): Die Pflanzengesellschaften des Mlynica-Tales in den Vysoké Tatry (Hohe Tatra). I. Teil. - Beih. Bot. Cbl., Dresden, 50: 774-957.

OHROŽENÉ MECHOROSTY - CELOSVĚTOVÁ AKTIVITA

Jiří V á ň a

V souvislosti s informací o činnosti ECCB (Bryonora 7: 2-3) jsme se zmínili i o ustanovení skupiny "Bryophyte Specialist Group", která má řešit problematiku ohrožení mechorostů na celosvětové úrovni. Tato skupina je sestavena tak, aby jednotliví členové měli na starosti problematiku jednotlivých světadílů. Mimo stojí předseda (T.Hallingbäck - Švédsko) a sekretář (N.Hodgetts - Velká Británie), oba shodou okolností rovněž členové výboru ECCB (viz Bryonora 7). Problematiku Severní Ameriky má na starosti R.E.Andrus (USA), Afriky T.Pócs (Maďarsko), Asie B.Tan (USA) a Austrálie H.Streimann (Austrálie). Na první, a prozatím jediné schůzce (při příležitosti I.A.B. konference v Exeteru dne 19.7.1991), byla dvě dosud neobsazená místa doplněna ženami: C.Matteri (Argentina) je zodpovědná za oblast Latinské Ameriky a P.Geissler (Švýcarsko) za Evropu.

První aktivitou této skupiny byla rozsáhlá dotazníková akce, týkající se informací o ohrožení mechorostů a problematiky ochrany mechorostů. Celkem 11 otázek bylo rozesláno asi 550 bryologům (československé bryology nevyjímaje). Dotazník byl vyhodnocen ke dni 1.10.1991; do té doby odpovědělo 75 bryologů z 35 zemí (z Československa jediná odpověď), jejichž odpovědi však pokryly problematiku 42 zemí. Mezi zeměmi, z nichž nedošly informace, byly z Evropy Irsko, Norsko, Francie, Itálie a všechny balkánské státy včetně Rumunska. Informace, týkající se ostatních kontinentů byly spíše ojedinělé. I přes určitý stupeň subjektivity (někdy se různily odpovědi i z jedné země) poskytl tento průzkum řadu zajímavých zjištění, které byly souborně zpracovány a které obdrželi všichni ti, kteří se akce zúčastnili.

Většina zemí konstatovala úbytek mechorostů na svých územích. Nepatrný úbytek byl hlášen ze Švédska, Finska, převážné části Velké Británie, Portugalska a Maďarska (!) v Evropě. Naopak k úbytku mechorostů dosud nedochází na Aljašce, v Coloradu a Wisconsinu.

Červený seznam mechorostů mají v Evropě již vypracovány tyto státy: Finsko, Švédsko, Německo (pouze bývalé Západní Německo), Belgie, Lucembursko, Rakousko, Švýcarsko, Polsko, Maďarsko, červenou knihu pak SNS. K těmto státům dnes již přibýlo i Nizozemí. Mimo Evropu mají celostátní červené seznamy mechorostů pouze Japonsko a Filipíny. V několika státech však červené seznamy vlastní některé části (spolkové země aj.); tato situace se týká celého Německa, USA, Československa a vlastně i SNS. Na přípravě těchto seznamů se pracuje ve Velké Británii, na Pyrenejském poloostrově, u nás a dnes již také ve Francii.

Za nejvíce ohrožené jsou považovány druhy epifytické (33% odpovědí) a bažinné (Evropa, Severní Amerika); v tropech pak druhy tropických pralesů. Zajímavý je výrazný úbytek jätrovek (hlavně lupenitých) v Himaláji. Za hlavní příčinu úbytku jsou považována "lesnická opatření" (60%), čímž je míněno kácení lesů, likvidace starých stromů a padlých kmenů, výsadba jiných dřevin aj. Druhé místo zaujímají "meliorační zásahy". Pro Evropu zaujímá další místa "poničení lokality", "činnost člověka v nejšířím slova smyslu", "znečištění ovzduší" a "hnojení", v Severní Americe